

Nr 80

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i förordningen den 22 april 1960 (nr 77) angående byggnadsforskningsavgift, m. m.; given Stockholms slott den 26 januari 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid fogat förslag till förordning om ändring i förordningen den 22 april 1960 (nr 77) angående byggnadsforskningsavgift, *dels ock* bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Torsten Nilsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I syfte att skapa underlag för en utökning av forsknings- och rationaliseringsverksamheten inom byggnadsfacket föreslås vissa ändringar i förordningen angående byggnadsforskningsavgift. Ändringarna innebär, att den övre gränsen för avgiftspliktig lön höjes från 15 000 till 22 000 kronor samt att procenttalet för avgiftsuttaget höjes från 0,15 till 0,20 procent. Avgifterna stiger härigenom med ca 50 procent. En motsvarande ökning av statens tillskott till forskningsverksamheten föreslås ske genom uppräknings av anslaget till byggnadsforskning.

Förslag

till

förordning om ändring i förordningen den 22 april 1960 (nr 77)
angående byggnadsforskningsavgift

Häri genom förordnas beträffande förordningen den 22 april 1960 angående byggnadsforskningsavgift, dels att 2 § skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels att 3 § skall upphöra att gälla, dels att i 4 och 5 §§ ordet »riksförsäkringsanstalten» skall ersättas med ordet »riksförsäkringsverket», dels ock att de båda sistnämnda paragraferna skola betecknas 3 och 4 §§.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

Byggnadsforskningsavgift utgår för kalenderår med *femton* hundra-dels procent av den lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad, som arbetsgivare under året utgivit till arbetstagare, för vilken arbetsgivaren skall påföras avgift enligt lagen om yrkesskadeförsäkring och vilken vid debitering i *riksförsäkringsanstalten* av dylik avgift är att hänföra till någon av de i *anstaltens* premietariff under näringsgrenen *byggnadsindustri* upptagna undergrupperna husbyggnad (kodnummer 401) och byggnadshantverk m. m. (kodnummer 403).

Vid beräkning av byggnadsforskningsavgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön hos arbetsgivaren under året ej uppgått till trehundra kronor, och ej heller till arbetstagares lön i vad lönen överstiger *femtontusen* kronor för år räknat.

Angående debitering ————— särskilt stadgat.

Byggnadsforskningsavgift utgår för kalenderår med *tjugu* hundra-dels procent av den lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad, som arbetsgivare under året utgivit till arbetstagare, för vilken arbetsgivaren skall påföras avgift enligt lagen om yrkesskadeförsäkring och vilken vid debitering i *riksförsäkringsverket* av dylik avgift är att hänföra till någon av de i *verkets* premietariff under näringsgrenen *byggnadsindustri* upptagna undergrupperna husbyggnad (kodnummer 401) och byggnadshantverk m. m. (kodnummer 403).

Vid beräkning av byggnadsforskningsavgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön hos arbetsgivaren under året ej uppgått till trehundra kronor, och ej heller till arbetstagares lön i vad lönen överstiger *tjugutvåtusen* kronor för år räknat.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1963; dock skola äldre bestämmelser alltjämt äga tillämpning beträffande byggnadsforskningsavgift för år 1962 eller tidigare år.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 ja-
nuari 1962.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLM-QVIST.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Nilsson, fråga om *höjd byggnadsforskningsavgift* samt om *anslag för budgetåret 1962/63 till byggnadsforskning* och anför därvid följande.

I årets statsverksproposition (Bil. 7 p. 85) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Byggnadsforskning för budgetåret 1962/63 beräkna ett anslag av 530 000 kr. Vid anmälan i statsrådet av denna anslagsfråga nämnde jag, att jag hade för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att förelägga årets riksdag en proposition angående höjd byggnadsforskningsavgift. Vidare anförde jag, att förevarande anslag borde bestämmas under hänsynstagande till avgiftens storlek och att anslaget därför borde i statsverkspropositionen endast upptagas med ett preliminärt belopp. Jag anhåller att nu få upptaga dessa frågor till behandling.

Gällande bestämmelser

Enligt beslut av statsmakterna utgår sedan år 1954 en särskild avgift i syfte att främja forsknings- och rationaliseringsverksamhet inom byggnadsfacket (byggnadsforskningsavgift). Gällande bestämmelser om sådan avgift är meddelade i förordningen den 22 april 1960 (nr 77) angående byggnadsforskningsavgift, vilken från och med den 1 januari 1961 ersätter tidigare gällande bestämmelser i ämnet. De vid angivna tidpunkt genomförda ändringarna av bestämmelserna var huvudsakligen av teknisk natur och avsåg ej någon utsträckning av avgiftsskyldigheten eller höjning av avgiften.

Skyldighet att erlægga avgift åvilar enligt 1 § i förordningen den som yrkesmässigt bedriver byggnadsverksamhet under sådana förhållanden, att han är att anse såsom arbetsgivare enligt lagen om yrkesskadeförsäkring, så ock kommun, vilken såsom arbetsgivare i nämnda lags mening bedriver byggnadsverksamhet. Från avgiftsskyldighet är staten befriad. Avgiftsplikten är enligt förordningens 2 § knuten till de i riks försäkrings-

verkets premietariff för yrkesskadeförsäkringen under näringsgrenen byggnadsindustri upptagna två undergrupperna husbyggnad och byggnads-hantverk m. m.

Avgiften utgår för kalenderår med femton hundraedels procent av den lön, som arbetsgivare under året utgivit till arbetstagare, för vilken arbetsgivaren skall påföras avgift enligt lagen om yrkesskadeförsäkring och vilken vid debitering i riksförsäkringsverket av dylik avgift är att hänföra till någon av de förut nämnda undergrupperna i premietariffen (2 §). Vid beräkning av byggnadsforskningsavgift skall hänsyn icke tagas till arbetstagare, vars lön hos arbetsgivaren under året ej uppgått till trehundra kronor, och ej heller till arbetstagares lön i vad lönen överstiger femton-tusen kronor för år räknat (2 §).

Byggnadsforskningsavgifterna debiteras och uppbäres enligt bestämmelserna i förordningen den 18 december 1959 (nr 552) angående uppbörd av avgifter enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension m. m.

Influtna byggnadsforskningsavgifter överföres till en av statskontoret förvaltd fond, benämnd fonden för byggnadsforskning.

Staten lämnar tillskott till kostnaderna för forskningsverksamheten i form av årligt anslag på driftbudgeten. Även dessa anslagsmedel överföres till fonden. Anslaget uppgår innevarande budgetår till 530 000 kronor.

För forskningsverksamheten har inrättats två statliga organ, statens råd för byggnadsforskning och statens institut för byggnadsforskning. Rådet har bl. a. att verka för att forskning och rationalisering inom byggnadsområdet i första hand inriktas på särskilt viktiga uppgifter, att för forsknings- och försöksverksamhet lämna bidrag till institutioner och enskilda samt att draga försorg om att resultaten av verksamheten blir på lämpligt sätt offentliggjorda. Rådet bedriver ej forskning i egen regi. Institutet har till uppgift att bedriva forsknings- och försöksverksamhet, företrädesvis i fråga om sådana för utvecklingen inom byggnadsområdet väsentliga problem, vilka ej är föremål för uppmärksamhet från andra forskningsinstitutioners eller enskilda forskares sida.

Även inkomsterna av den verksamhet, som rådet och institutet bedriver, skall tillföras fonden för byggnadsforskning.

Av fonden skall, i enlighet med av Kungl. Maj:t fastställda stater, bestri- das kostnaderna för rådet och institutet. Fonden står i övrigt till förfogande för rådet, som äger besluta om fondmedlens användning för byggnadsforskning och publikationsverksamhet avseende sådan forskning.

Förslag av statens råd för byggnadsforskning

Statens råd för byggnadsforskning har i skrivelse den 3 februari 1961 lagt fram förslag om höjning av byggnadsforskningsavgiften.

Rådet framhåller, att investeringarna i byggnader och anläggningar ökat avsevärt under det sista årtiondet och att de kan antagas komma att ytter-

ligare kraftigt öka. Investeringarna, som år 1952 uppgick till 6½ miljarder kr hade år 1959 stigit till 11 ½ miljarder kr och uppskattas för år 1960 till närmare 13 miljarder kr. Byggnadsforskningen bör under 1960-talet få sådan omfattning, att den ändamålsenligt kan tjäna en byggnadsverksamhet, som ökar i samma takt som under 1950-talet. En sådan ökning skulle innebära, att investeringarna i byggnader och anläggningar år 1970 uppgår till ca 20 miljarder kr. Vidare måste byggnadsbranschen under 1960-talet anpassa sig till en väsentligt vidgad industrialisering och söka begränsa stegringen av underhållskostnaderna. Många hithörande problem kräver en starkt utvidgad forskning, som inte i tillräcklig omfattning kan väntas komma till stånd utan stöd av rådet.

Möjligheterna att utvidga forskningen begränsas emellertid av bristen på personal och institutionella resurser. Rådet har verkställt detaljerade undersökningar av den möjliga kapaciteten hos högskolor och forskningsinstitut och därvid funnit, att en byggnadsforskning, som motsvarar 7 miljoner kr (i 1961 års penningvärde) bör vara möjlig att uppnå år 1964/65.

De aktuella forskningsuppgifterna sammanfattar rådet på följande sätt.

Rådet kommer att kraftigt stödja *informationsverksamheten*. *Samhällsplaneringsforskningen* fordrar kraftigt ökade insatser. Verksamheten skall koncentreras till regional planering, lokalplanering och planeringsmetodik.

Forskningen avseende *material* och *konstruktioner* skall förstärkas på följande områden: ljudisolering, brandskydd, ytbehandling, fuktskador, analys av klimatologiska påverkningar, grundläggning, värmeisolering samt fogar i elementbyggeri.

Viktiga forskningsuppgifter på *installationsområdet* berör främst tre delområden: värmealstring-värmedistribution, småhusvärme och ventilation. Ökade krav ställs på grundläggande funktionsstudier, forskning på underhållsområdet och egenskapsredovisning.

Aktuella problem beträffande *produktion* är bl. a. produktionsplanering, produktivitetmätningar och transporter på byggsplatsen samt kvalitetsfrågor. Aktuella uppgifter på *förvaltningsområdet* är bl. a. ekonomisk redovisning och värdeminskning.

Rådet framlägger härefter en plan för forskningen under de närmaste åren. Enligt denna plan skulle utgifterna för forskningen under åren 1960/61—1964/65 öka från 4,5 till 7 miljoner kr med följande fördelning på de olika forskningsområdena.

	1960/61	1964/65
	Miljoner kr	
Allmän information	0,7	1,2
Samhälls- och byggnadsplanering	0,7	1,0
Material och konstruktioner	1,6	2,3
Installationer	0,6	1,0
Produktion och förvaltning	0,5	1,0
Rådets administration, kontakt- och programarbete	0,4	0,5
Totalt	4,5	7,0

Den i planen angivna ökningen av forskningsvolymen förutsätter en höjning av byggnadsforskningsavgiften. Ytterligare skäl för en sådan höjning är det förhållandet, att byggnadsforskningsavgifterna vid stigande löne- och kostnadsnivå inte ökar i samma takt som lönerna, eftersom en stor del av byggnadsarbetarna har en årslön som överstiger 15 000 kr och denna del ökar för vart år lönerna stiger. Den stigande produktiviteten inom byggnadsindustrin medför, att byggnadsvolymen per arbetare ökar utan att byggnadsforskningsavgifterna påverkas härav. Samtidigt härmed ökar forskningsbehovet per enhet byggnadsarbete.

Rådet hemställer, att byggnadsforskningsavgiften från och med den 1 januari 1962 höjes från 0,15 till 0,25 procent av den avgiftspliktiga lönen. Avgiftssumman beräknas därvid stiga från 2,9 till 4,8 miljoner kr för år. Vidare förutsätter rådet, att en häremot svarande höjning av statsanslaget till 900 000 kr skall genomföras från och med budgetåret 1962/63. Tillsammans med diverse inkomster om 300 000 kr skulle härigenom de sammanlagda årliga inkomsterna komma att uppgå till 6 miljoner kr.

Enligt en av rådet upprättad översiktsplan över inkomster och utgifter för tiden 1960/61—1964/65 skulle den avsedda ökningen av forskningen till en kostnad av 7 miljoner kr under verksamhetsåret 1964/65 kunna komma till stånd, om den föreslagna höjningen av avgiften och statsanslaget genomföres samt vissa reserverade medel förbrukas. Den angelägna uppgiften att bygga upp en allmän reserv av forskningsmedel måste således uppskjutas. Rådet förutskickar därför, att avgiftshöjningen kan komma att visa sig inte vara tillfyllest på längre sikt. Begränsningen av avgiftspliktig lön till 15 000 kr bör enligt rådets mening snarast upphöra och rådet avser att senare återkomma till denna fråga.

Sedermera har rådet i särskild framställning angående anslag för budgetåret 1962/63 till byggnadsforskning anfört, att höjd byggnadsforskningsavgift kan utgå tidigast från och med den 1 januari 1963. På grund härav bör den av rådet tidigare föreslagna höjningen av anslaget till 900 000 kr under nästa budgetår endast avse den senare hälften av året. I enlighet härmed hemställer rådet, att anslaget för budgetåret 1962/63 uppföres med 715 000 kr.

Remissyttranden

Över det av statens råd för byggnadsforskning framlagda förslaget om höjning av byggnadsforskningsavgiften har yttranden avgivits av riksförsäkringsanstalten, bostadsstyrelsen, statens institut för byggnadsforskning, byggnadsstyrelsen, statskontoret, riksräkenskapsverket, kollegienämnderna vid tekniska högskolan i Stockholm och Chalmers tekniska högskola, Svenska stadsförbundet, Svenska landskommunernas förbund, Svenska landstingsförbundet, Sveriges allmännyttiga bostadsföretag (SABO), Hyresgästernas sparkasse- och byggnadsföreningars riksförbund u. p. a. (HSB),

Svenska riksbyggen, Svenska byggnadsentreprenörföreningen, Svenska byggnadsindustriförbundet, Näringslivets byggnadsdelegation och Svenska byggnadsarbetareförbundet.

Behovet av ökad forskning på byggnadsområdet vitsordas allmänt av remissorganen, av vilka en del framför synpunkter och önskemål beträffande olika forskningsuppgifter. I några yttranden beröres också frågan om resurserna för ökad forskning.

Statens institut för byggnadsforskning anför en rad exempel på uppgifter för forskningen och framhåller, att de var för sig utgör forskningsområden, som kräver ekonomiska och personella resurser långt utöver dagens möjligheter. Att forskningen brottas med rekryteringsproblem har stundom anförts som skäl för en begränsning av anslagen. Institutet påpekar, att en sådan begränsning, avspeglad i forskarens oförmånliga och osäkra anställningsformer, torde vara den svåraste rekryteringshämningen.

Liknande synpunkter framföres av *Näringslivets byggnadsdelegation*, som framhåller, att på längre sikt tillgången på forskare och institutionella resurser måste bli beroende av hur mycket pengar som ställs till förfogande för forskningen. En ökning av anslagen till byggnadsforskningen är sålunda ägnad att öka intresset hos enskilda personer, företag och organisationer för denna forskningsgren.

Kollegienämnden vid tekniska högskolan i Stockholm anför, att byggnadsmetoderna förändras i snabb takt och att därför kunskapsunderlaget ofta visat sig otillräckligt med påtagliga missgrepp och kapitalförstöring som följd. Underlåtenhet att bedriva erforderlig grundläggande forskningsverksamhet kan betyda onödiga kostnader, som mångdubbelt överstiger kostnaden för den nödvändiga forskningen. Behovet av väsentligt ökad forskning på byggnadsområdet och därmed också behovet av ökade ekonomiska resurser för forskningen synes vara uppenbart. Nämnden ansluter sig helt till byggnadsforskningsrådets uppfattning, att forskningsverksamheten bör utbyggas.

Statskontoret finner det i och för sig vara välbetänkt, att forskningsverksamheten inom byggnadsbranschen intensifieras och att det från statsmakternas sida tillses, att tillräckliga medel finns för ändamålet.

Den föreslagna höjningen av byggnadsforskningsavgiften har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av *bostadsstyrelsen, riksräkenskapsverket, Svenska stadsförbundet, Svenska landskommunernas förbund, SABO, Svenska riksbyggen, Svenska byggnadsarbetareförbundet, Svenska byggnadsentreprenörföreningen* och *Svenska byggnadsindustriförbundet*. De två sistnämnda har lämnat sitt tillstyrkande under den uttryckliga förutsättningen, att de grundläggande konkurrensprinciperna rörande fördelning av forskningsmedlen blir tillämpade.

Kollegienämnden vid Chalmers tekniska högskola vill starkt understödja byggnadsforskningsrådets hemställan i vad den avser att möjliggöra utökad

forskning men tar inte ställning till utformningen av systemet för debitering av avgifter.

Den föreslagna avgiftshöjningen tillstyrkes vidare av *statens institut för byggnadsforskning*. Institutet bedömer dock höjningen som mycket återhållsam mot bakgrunden av ett av institutet för den närmaste femårsperioden utarbetat arbetsprogram, vilket innefattar en ökning av arbetsvolymen med 20—25 procent per år.

I ett par yttranden framföres önskemål om en större ökning av byggnadsforskningsrådets ekonomiska resurser än vad rådet föreslagit. Sålunda anser *byggnadsstyrelsen*, att — utöver den föreslagna avgiftshöjningen — erforderliga åtgärder bör vidtagas så att till rådets förfogande för verksamhetsåret 1964/65 står ett belopp av 7 miljoner kr jämte viss reserv.

Kollegienämnden vid Stockholms tekniska högskola framhåller, att den beslutade utbyggnaden av byggnadsfackavdelningarna vid de tekniska högskolorna inte kommer att vara fullt genomförd förrän mot slutet av 1960-talet. Det kan därför övervägas om inte avgiftshöjningen borde ske successivt och automatiskt med förslagsvis 0,05 procent vartannat år tills en nivå av minst 0,35 procent uppnåtts. Härigenom skulle höjningen kunna ske i närmare anslutning till högskolornas utbyggnad och större medelstillgång kunna påräknas sedan forskningsresurserna blivit helt utbyggda.

Viss tvekan beträffande förslaget har uttryckts av *Svenska landstingsförbundet*, som påpekar, att i framställningen icke lämnats någon redovisning för de huvudsakliga forskningsresultat som uppnåtts sedan byggnadsforskningsavgiften infördes. Förbundet finner det därför vanskligt att bedöma, vilka resultat man kan vänta sig genom en höjd avgift. Oavsett detta kan ur olika synpunkter tveksamhet föreligga mot den föreslagna avgiftshöjningen. Förbundet vill emellertid inte direkt motsätta sig densamma.

Förslaget till avgiftshöjning avstyrkes av tre remissorgan.

Statskontoret framhåller, att erfarenheter av det nya, från och med år 1961 gällande avgiftssystemet ännu inte vunnits. Följaktligen saknas tillräckligt underlag för att nu fatta beslut om höjning av avgiften. Statskontoret anser, att spørsmålet om avgiftsprocentens storlek bör övervägas i samband med en blivande prövning av frågan om begränsningen av den avgiftspliktiga lönen. Vidare framhåller ämbetsverket, att den fortgående industrialiseringen inom byggnadsproduktionen synes innebära att allt flera produktionsmoment kan komma att undandragas avgiftsbeläggning. Denna fråga bör beaktas i samband med övriga omständigheter av betydelse för bestämmande av en avgift, som ger erforderliga inkomster.

HSB anser det vara i princip felaktigt, att de höjda avgifterna uteslutande skall betalas av dem som redan har de högsta bostadskostnaderna, nämligen de boende i nyuppförda hus. Med hänsyn till att forskning på bostadsbyggnadsområdet lika väl som på andra områden inom samhället är av stort allmänt intresse, bör finansiering väsentligen ske över statsbudgeten.

Även *Näringslivets byggnadsdelegation* framhåller, att byggnadsforskningen i hög grad berör allmänna intressen och att den med hänsyn härtill borde — i den mån forskningen icke ingår såsom ett normalt led i byggnadsföretagens verksamhet — bestridas av statsmedel. Det förhållandet, att byggnadsforskningen finansieras med en särskild avgift, medför att någon avvägning mellan utgifterna för denna forskning och annan statsstödd forskning inte förekommer. Möjligheterna att pröva om behov av medlen föreligger i den omfattning som svarar mot inkomsterna minskas härigenom. Genom den föreslagna höjningen och den förutskickade ytterligare höjningen av avgiften framträder finansieringssystemets olägenheter allt starkare. Avgiftsfinansieringen kan i än högre grad än tidigare ifrågasättas efter den allmänna varuskattens införande. Den dubbelbeskattning som härigenom uppkommer drabbar dessutom särskilt hyresgäster i nyuppförda fastigheter med i förhållande till äldre bostäder högre hyror. Delegationen kan inte tillstyrka att avgiften nu höjes. I stället bör frågan om ett slopande av avgiften och dess ersättande med en finansiering över statsbudgeten upptagas till övervägande.

I fråga om den tidpunkt, då beslutad avgiftshöjning kan få effekt på uppbörden av avgifterna, erinrar *riksförsäkringsanstalten* om bestämmelserna i förordningen angående uppbörd av avgifter enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension m. m. Byggnadsforskningsavgiften ingår i förekommande fall i arbetsgivaravgift enligt förordningen. Arbetsgivaravgift, som uppbäres av anstalten, debiteras under året näst efter utgiftsåret såsom slutlig avgift. I avräkning på den slutliga avgiften skall arbetsgivaren under utgiftsåret erlagga preliminär avgift. Denna skall i regel motsvara den under nästföregående år debiterade slutliga avgiften. Under vissa förutsättningar kan dock särskild beräkning av preliminär avgift för visst år göras. Arbetet med debitering av preliminär arbetsgivaravgift för år 1962 har emellertid fortskridit så långt, att en höjning av byggnadsforskningsavgiften från och med 1962 kan påverka den preliminära avgiften och därmed föranleda ökade inkomster först från och med år 1963. Om icke särskild beräkning av den preliminära avgiften för sistnämnda år göres, får höjningen ingen verkan förrän från och med år 1964. Med hänsyn till det anförda finner anstalten det uppenbart, att rådets prognos över avgiftsinkomsterna budgetåren 1960/61—1964/65 icke är hållbar. Anstalten upplyser i detta sammanhang, att de byggnadsforskningsavgifter, som ingår i den preliminära arbetsgivaravgiften för år 1961, uppgår till ca 3,2 miljoner kr.

Departementschefen

Forsknings- och rationaliseringsverksamheten på byggandets område erhåller sedan år 1954 finansiellt stöd genom den s. k. byggnadsforsknings-

avgiften samt ett särskilt anslag av statsmedel. Avgiften beräknas på viss del av lönesumman inom byggnadsindustrin och utgår f. n. med 0,15 % av detta underlag. Avgifterna uppgår till drygt 3 miljoner kr för år. Statens anslag är för innevarande budgetår upptaget till 530 000 kr.

Statens råd för byggnadsforskning har gjort framställning om höjning av såväl byggnadsforskningsavgiften som statens anslag till byggnadsforskning. Därvid har rådet anført, att den snabbt fortgående ökningen av byggnadsverksamheten och utvecklingen av nya byggnadsmetoder framkallat behov av ökad forskning på området. Bland de myndigheter och organisationer, som yttrat sig över rådets förslag till avgiftshöjning, råder i stort sett enighet om att forskningsverksamheten och de ekonomiska resurserna för densamma bör utökas.

För egen del ansluter jag mig till denna uppfattning. Det torde vara allmänt erkänt, att forskningen på detta område är av stor betydelse för möjligheterna att förbättra och förbilliga byggandet. Med hänsyn till storleken av kostnaderna för byggnadsverksamheten blir forskningsresultaten av stor vikt ur samhällsekonomisk synpunkt. Särskilt på bostadsbyggandets område är de av direkt betydelse också för den enskilde. En ökning av forsknings- och rationaliseringsverksamheten på byggandets område framstår därför som angelägen.

Vissa frågor rörande inriktningen av forskningsverksamheten på olika uppgifter har behandlats av rådet och en del av remissorganen. Med anledning härav vill jag erinra om att gällande förutsättningar för denna forskningsverksamhet innebär, att fördelningen av tillgängliga forskningsmedel på skilda ändamål ej skall bindas av detaljerade direktiv från statsmakternas sida. I enlighet härmed anser jag mig inte böra ta ställning till rådets och remissorganens uttalanden i detta avseende.

Rådets förslag om höjning av byggnadsforskningsavgiften har mött erinringar av principiell art från ett par remissorgan, som hävdar att forskningen inte bör finansieras genom avgifter utan genom anslag på statsbudgeten. Som skäl för denna uppfattning anföres bl. a., att forskningen berör allmänna intressen och att avgifterna i sista hand får betalas av de boende i nybyggda hus. Med anledning härav vill jag framhålla, att forskningsavgifternas effekt på den enskildes boendekostnader är så ringa, att den torde sakna praktisk betydelse. Samtidigt är det uppenbart, att den nytta forskningsverksamheten medför i första hand kommer bostadskonsumenterna till del. Jag finner inte anledning föreligga att nu frångå det hittillsvarande finansieringssystemet. I likhet med flertalet av remissorganen förordar jag, att ökade ekonomiska resurser ställes till forskningens förfogande genom en höjning av byggnadsforskningsavgiften.

Storleken av de årliga avgiftsinkomsterna är beroende av två faktorer, avgiftsunderlaget och uttagsprocenten. Avgiftsunderlaget påverkas av bl. a. den övre gränsen för avgiftspliktig lön, f. n. 15 000 kr. Byggnadsforsknings-

rådet har föreslagit, att uttagsprocenten skall höjas från 0,15 till 0,25 procent. I fråga om den nämnda övre gränsen har rådet uttalat den åsikten, att denna begränsning av avgiftsunderlaget bör slopas. Rådet har dock inte framlagt något förslag härom.

Kungl. Maj:t har tidigare denna dag beslutat att till lagrådet remittera ett förslag till lag om allmän försäkring m. m. Vid anmälan av denna fråga har jag bl. a. föreslagit en höjning till 22 000 kr av det högsta lönebelopp, som skall beaktas vid bestämmande av arbetsgivares avgifter till sjukförsäkringen och yrkesskadeförsäkringen. Det synes lämpligt, att motsvarande höjning genomföres beträffande de löner, som utgör underlag för bestämmande av byggnadsforskningsavgiften. En sådan ändring medför, enligt inom riksförsäkringsverket utförda beräkningar, en ökning av avgiftsunderlaget med ca 12,5 procent.

Rådet för byggnadsforskning har med sitt förslag avsett att uppnå en årlig inkomst av byggnadsforskningsavgifter uppgående till 4,8 miljoner kr. Jag förordar, att uttagsprocenten för avgiften höjes i den omfattning som erfordras för att den årliga inkomsten av avgifterna skall komma att uppgå till ungefär nämnda belopp. Med hänsyn till den föreslagna höjningen av gränsen för avgiftspliktig lön kan, enligt verkställda beräkningar, denna inkomstsumma uppnås vid en uttagsprocent av 0,20. Jag vill tillägga, att inkomstsumman kan komma att öka genom fortsatta lönestegringar samt ökat antal arbetstagare inom byggnadsindustrin.

Vad jag här förordar i fråga om avgiftsunderlaget och uttagsprocenten föranleder vissa ändringar i 2 § i förordningen angående byggnadsforskningsavgift. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 1963. Härvid förutsätter jag, att riksförsäkringsverket gör en särskild beräkning av den preliminära avgiften för år 1963, så att avgiftshöjningen får effekt redan under nämnda år. — Med hänsyn till de bestämmelser, som numera gäller i fråga om besvär över riksförsäkringsverkets beslut angående debitering och uppbörd av arbetsgivaravgifter, bör 3 § utgå ur förordningen.

Ett förslag till förordning om ändring i förordningen angående byggnadsforskningsavgift har upprättas inom socialdepartementet.

Vad härefter angår statens anslag till byggnadsforskningen anser jag, att det bör ökas i samma omfattning som forskningsavgiften, dvs. med ca 50 procent. Jag föreslår, att anslagshöjningen för helt budgetår bestämmes till 270 000 kr. För budgetåret 1962/63 bör dock med hänsyn till tidpunkten för avgiftshöjningen endast hälften av detta belopp beräknas och anslaget alltså upptagas med $(530\ 000 + 135\ 000 =) 665\ 000$ kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) antaga nämnda inom socialdepartementet upprättade förslag till *förordning om ändring i förordningen den 22 april 1960 (nr 77) angående byggnadsforskningsavgift*;

b) till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1962/63 under femte huvudtiteln anvisa ett anslag av 665 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ian Lagergren